

МОТИВИ

към проект на Наредба № 8 за изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, централния регистър на ценни книжа и други лица, осъществяващи дейности, свързани със сетълмента на ценни книжа

С действащата към момента Наредба № 8 от 12.11.2003 г. за Централния депозитар се уреждат устройството и дейността на Централния депозитар, както и надзорът върху него. Част от изискванията на наредбата е регулирана от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (ЗППЦК), поради което съответните разпоредби от наредбата следва да отпаднат, а разпоредбите, чието правно действие е съвместимо с новия регулаторен режим, следва да се запазят или да се изменят с цел съответствие с изискванията на нормативните актове от по-висока степен. Друга част от промените в действащата Наредба № 8 се налагат от установена в хода на надзорната дейност на Комисията за финансов надзор (Комисията) необходимост от изменения. Отделно от това, се налага и въвеждане на изисквания, които към настоящия момент не са уредени в наредбата.

Предвид обстоятелството, че промените, които се налагат в действащата Наредба № 8, са съществени и многобройни, е изготвен изцяло нов проект на Наредба № 8 за изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, централния регистър на ценни книжа и други лица, осъществяващи дейности, свързани със сетълмента на ценни книжа, а Наредба № 8 от 12.11.2003 г. за Централния депозитар се предвижда да бъде отменена.

Проектът запазва номера на действащата Наредба № 8 в наименованието си с оглед налагането и утвърждаването му сред заинтересованите страни, както и поради значителното запазване на кръга обществени отношения, които се регулират с него. Идентифицирането и отграничаването на новия и отменения нормативен акт, ще се осъществява въз основа на пълното наименование на наредбата и датата, на която е приета, съответно обнародвана в ДВ.

Проектът на наредба цели уреждане на изискванията към централните депозитари на ценни книжа, получили лиценз от Комисията, за извършване на дейност като централен депозитар на ценни книжа при условията и по реда на Регламент (ЕС) № 909/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 година за подобряване на сетълмента на ценни книжа в Европейския съюз и за централните депозитари на ценни книжа, както и за изменение на директиви 98/26/ЕО и 2014/65/ЕС и Регламент (ЕС) № 236/2012 (ОВ, L 257/1 от 28 август 2014 г. (Регламент № 909/2014).

При изготвянето на проекта на наредба са взети предвид следните насоки, издадени от Европейския орган за ценни книжа и пазари (ЕОЦКП), които Комисията за финансов надзор е приела да спазва или възнамерява да спазва:

- Насоки. Правила и процедури при неизпълнение от страна на участници в ЦДЦК;
- Насоки за процедурата за изчисляване на показателите за определяне на валутите, в които най-често се извършва сетълмент;
- Насоки. Достъп на ЦДЦК до данните за сделки от ЦК или от местата за търговия;
- Насоки относно процедурата за изчисляване на показателите за определяне на същественото значение на ЦДЦК за приемащата държава членка;
- Насоки относно отчитането на интернализирания сетълмент по член 9 от Регламента за ЦДЦК;
- Насоки за стандартизираните процедури и протоколите за съобщения по член 6, параграф 2 от Регламент (ЕС) № 909/2014.

Осигуряване спазването на насоките се постига чрез въвеждане на съответните изисквания от тях в националното законодателство с подзаконов нормативен акт. По този начин се създават условия за задължително прилагане на изискванията от съответните лица, съответно възможност за прилагане на надзорни мерки при неспазване на тези изисквания.

Глава първа на проекта на наредба съдържа общи положения. В нея се урежда обхватът на наредбата.

С глава втора се конкретизират изискванията за регистрацията и дерегистрацията на емисия финансови инструменти, както и за регистрацията и сетълмент на сделките с финансови инструменти. Уреждат се изрично изисквания към електронната база от данни и регистрите, които поддържа и води централния депозитар на ценни книжа. Предвижда се централният депозитар на ценни книжа да открива за всяка регистрирана емисия финансови инструменти, които дават еднакви права: сметка за финансовите инструменти, емитирани от дружеството, сметки на притежателите на финансовите инструменти и сметки на лицата, които държат от свое име по обща сметка финансови инструменти на други лица и подсметките на техните клиенти. Конкретизира се минималният обем от данни, които централният депозитар на ценни книжа следва да поддържа във връзка с тези сметки, както и данните, които следва да вписва в регистрите относно сделките с финансови инструменти.

Сделките с финансови инструменти следва да се регистрират в централния депозитар на ценни книжа въз основа на информация, подадена от лице по чл. 131, ал. 2 от ЗППЦК или участник в системата за сетълмент или друга система с окончателност на сетълмента на финансови инструменти, а сделките с финансови инструменти, извършени извън регулиран пазар, да се регистрират въз основа на данните, предоставени от инвестиционен посредник. Предвижда се централният депозитар на ценни книжа в качеството си на системен оператор на система за сетълмент да урежда в операционни правила организацията, управлението, функционирането и операционните процедури на системата, като тези правила да са част от правилата на централния депозитар на ценни книжа и да отговарят на изискванията на глава осма от Закона за платежните услуги и платежните системи.

В глава трета от проекта на наредба се уреждат правилата и процедурите за всяка управлявана от централния депозитар на ценни книжа система за сетълмент на ценни книжа, за необходими действия при откриване на процедура по несъстоятелност срещу негови участници и лица по чл. 131, ал. 2 от ЗППЦК, срещу друг централен депозитар на ценни книжа, с който има установена връзка, срещу субекти, извършващи сетълмент на паричното рамо от сделки с ценни книжа чрез централния депозитар на ценни книжа, срещу местата на търговия и други съответни заинтересовани лица в зависимост от установените от централния депозитар на ценни книжа отношения. Предвидени са изисквания относно действията, които централният депозитар на ценни книжа следва да предприеме при откриване на производство по несъстоятелност по отношение на някой от участниците му, включително мерките, които следва да предприеме за ограничаване на загубите и влиянието върху ликвидността в момента на откриването на съответното производство по несъстоятелност и след това.

Глава четвърта урежда процедурата за изчисляване на показателите за определяне на валутите, в които най-често се извършва сетълмент. Уреждат се изисквания във връзка с отчитане на данни, необходими за изчисляване на посочените показатели.

В глава пета се предвиждат изисквания относно рисковете, които се отчитат в съответствие с чл. 53, параграф 3 от Регламент (ЕС) № 909/2014. Уреждат се критериите, които се вземат предвид при извършването на оценка на отделните рискове – правни,

финансови и операционни рискове. Уреждането на посочените рискове е в изпълнение на разпоредбата на чл. 227и, ал. 2 от Закона за пазарите на финансови инструменти.

С глава шеста се въвеждат изискванията относно процедурата за изчисляване на показателите за определяне на същественото значение на централни депозитари на ценни книжа, когато Република България е приемаща държава членка. В посочената глава се урежда обхватът от данни, които се отчитат от централните депозитари на ценни книжа, както и процедурата за събиране на данни и информация и изчисляване на показателите за определяне на същественото значение на централен депозитар на ценни книжа за приемащата държава членка.

В изпълнение на изискванията на чл. 9 от Регламент (ЕС) № 909/2014 в глава седма от проекта на наредба е предвидено на всяко тримесечие интернализаторите на сетълмент да отчитат пред Комисията агрегирания обем и стойност на всички сделки с ценни книжа, по които извършват сетълмент извън системите за сетълмент на ценни книжа. Конкретизират се видовете трансакции и операции, които се включват в обхвата, съответно се изключват от обхвата на отчитането на интернационализирания сетълмент.

Във връзка с чл. 115в, ал. 8 и чл. 136а от Закона за публичното предлагане на ценни книжа се урежда редът за изплащане на дивиденди, лихви, главници и други плащания от публичните дружества и емитентите. Предвижда се централният депозитар на ценни книжа да организира извършването на плащане на дивиденди, лихви, главници и други плащания, в съответствие с услугите, включени в издадения му от Комисията лиценз.

С проекта на наредба изрично се уреждат видовете финансови институции по чл. 115в, ал. 4 от ЗППЦК, чрез които могат да се извършват плащанията, а именно: банка със седалище в страната; банка, която извършва дейност в страната чрез клон, лицензиран от Българската народна банка и банка със седалище в държава – членка на Европейския съюз, при условията на установяване.

Раздел I на глава девета от проекта на наредба урежда допълнителни изисквания към дейността на „Централен депозитар“ АД като централен депозитар на ценни книжа, за която дейност се прилагат и другите изисквания към централните депозитари на ценни книжа по тази наредба. Раздел II на глава девета предвижда изискванията относно централния регистър на ценни книжа, воден от „Централен депозитар“ АД. Въвеждат се изискванията по отношение на системата за регистрация на финансови инструменти на централния регистър на ценни книжа.

В глава десета се въвеждат изискванията във връзка с прилагането на чл. 6, параграф 2, ал. 2 от Регламент (ЕС) № 909/2014.

Осигуряването на прилагането на наредбата не е свързано с допълнителни разходи за поднадзорните лица извън произтичащите от настъпилите промени на законово ниво.

Разпоредбите на наредбата няма да имат пряко отражение върху бюджета на Комисията.

С проекта на наредба ще се постигне по-ясно и детайлно уреждане на изискванията към дейността на централните депозитари на ценни книжа, „Централен депозитар“ АД във връзка с водения от него централен регистър на ценни книжа и постигане спазването на посочените по-горе насоки на ЕОЦКП.

Проектът на наредба съдържа разпоредби, които транспонират чл. 2, б. „й“ и чл. 3а, параграф 1 и параграф 5 от Директива 2007/36/ЕО по отношение на насърчаването на дългосрочната ангажираност на акционерите, изменена с Директива (ЕС) 2017/828 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за изменение на Директива 2007/36/ЕО по отношение на насърчаването на дългосрочната ангажираност на акционерите (ОВ, L 132/1 от 20 май 2017 г.), поради което е приложена справка за съответствието му с правото на Европейския съюз.